

Міністерство освіти і науки України
Ужгородський торговельно-економічний інститут Київського національного
торговельно-економічного університету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Національний науковий центр
„Інститут аграрної економіки” НААН України
Карпатський університет ім. Августина Волошина
Державна установа «Інститут регіональних
досліджень ім. М.І.Долішнього НАН України»
Пряшівський університет (Словаччина)
Вища школа м. Ніредьгаза (Угорщина)
Технічний університет м. Габрово (Болгарія)
Політехніка Свентокшиська (Польща)
Західний університет ім. Василя Голдіша
(м. Арад, Румунія)

РЕГІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ СИСТЕМ: ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА, ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15-16 квітня 2016 року

Частина 3

Кориванський Є.В., Русановська О.А. Комплекс заходів спрямованих на забезпечення функціонування контролінгу логістичної діяльності	139
Курьяков О.І., Кузьмак О.М. Фінансове забезпечення підприємств комунального сервісо-виробничого обслуговування	142
Лазур С.П. Трансформація податкової системи України: історичні аспекти	145
Либенська А.М. Рух грошових потоків підприємства як об'єкт аналізу	149
Масаринич В.К. Комплаєнс технології у факторинговому бізнесі	152
Марчук А.П. Фінансування професійно-технічної освіти у складі видатків місцевих бюджетів України	156
Мельничук І.І. Облік соціальних витрат: організаційно-правове забезпечення	158
Пасечник Ю.В. Фінансові аспекти наукового забезпечення розвитку економіки	161
Панович А. Проблемы бухгалтерского учета временных сооружений и приспособлений	165
Прайстер М. Позитивные и негативные эффекты низкой процентной ставки для предприятий и в национальной экономике Германии	169
Тесленко С.А. Відносно планування витрат, пов'язаних із підвищенням якісних характеристик та технічних параметрів готової продукції	170
Тураниця К.С. Особливості організації обліку оплати праці працівникам бюджетних установ	172
Цуркану В.І., Голочалова І.Н. Некоторые проблемы признания и учета государственных субсидий	175
Чабинська М.П. Керування інформаційною безпекою облікового забезпечення підприємства	180
Чубарь О.Г., Машіко К.С. Державний фонд регіонального розвитку та підтримка інновацій у Закарпатській області	184
Чурик О.В. Інституційні операції в системі фінансового регулювання підприємств державного сектору	187
Шиньська О.В., Вигченко О.І. Фінансово-інвестиційні і ринкові ризики промислових підприємств: галузево-регіональний аспект	191
Штатвер Л.Т. Трансформація системи бухгалтерського обліку та звітності установ державного сектора економіки відповідно до розвитку ринкових відносин	196
Югас Е.Ф., Симочко М.І. Особливості організації обліку на підприємствах малого бізнесу	200

коефіцієнтами абсолютної та поточної ліквідності; коефіцієнт ефективності грошового потоку; рентабельність надходження та витрачання коштів за видами діяльності підприємства; рентабельність чистого грошового потоку.

Впровадження зазначеної системи показників з урахуванням запропонованої специфіки їх розрахунку дозволить розширити критерії оцінки ефективності руху грошових коштів, що у свою чергу дасть можливість підвищити дієвість проведення аналізу, якість управлінських рішень щодо прогнозу руху грошових потоків та підвищення ефективності їх використання.

Перелік використаних джерел

1. Мних С.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник / С.В. Мних. – К.: КНТЕУ, 2008. – С.395-406.
2. Білик М.Д. Грошові потоки підприємства у макро-та мікроекономічному аспекті / М.Д. Білик, С.І. Надточій // Фінанси України. -2007. - №6. – С.133-147.
3. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / [М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька] – К.: КНЕУ, 2009. – с.219-256.
4. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: підручник / Ю.С. Цал-Цалко. – К.: ЦУЛ, 2008. – С.297-306.
5. Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз: підручник / Г.І. Кіндрацька, М.С. Білик, А.Г. Загородній. – 3-тє видання, перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – С.347-367.
6. Бланк И.А. Управление денежными потоками / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2002. - 736 с.
7. Ясишена В.В. Теоретичні аспекти аналізу грошових потоків підприємств / В.В. Ясишена // Економічний простір. – 2008. - №16. – С. 123-131.
8. Заревчачька Т.В. Аналіз руху грошових потоків у процесі управління ефективністю діяльності малих підприємств [Електронний ресурс] / Т.В. Заревчачька // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. - №7. – С. 141-145.
9. Рубінштейн Т.В. Планування і розрахунки грошових коштів фірм і компаній / Т.В. Рубінштейн. - М.: 2001. – С. 99-133.

УДК 657

В. К. Макарович,
к. е. н., доцент кафедри обліку і аудиту
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

КОМПЛАЄНС-ТЕХНОЛОГІЇ У ФАКТОРИНГОВОМУ БІЗНЕСІ

Факторинговому бізнесу притаманний високий ступінь ризикованості. В сучасних умовах господарювання ризик є невід'ємною частиною функціонування факторингової компанії та потребує якісного управління з метою мінімізації його негативних наслідків. Сьогодні пропонуються різноманітні технології та методики управління ризиками, серед яких заслуговує на увагу система управління ризиками на основі технології «комплаєнс».

Слід зазначити, що багато аспектів стосовно управління ризиками факторингових компаній є дискусійними і потребують поглибленого вивчення.

Комплаєнс є об'єктом досліджень багатьох науковців у різних галузях, проте його роль і місце безпосередньо у сфері управління ризиками факторингового бізнесу ще недостатньо вивчені. Саме тому особливої актуальності набуває дослідження

компласнсу як методу управління ризиками в факторинговому бізнесі, а також встановлення характеру його впливу на якість корпоративного управління компанією.

Компласнс розглядають як дотримання законів, правил і стандартів факторингової компанії, що в цілому охоплює низку таких питань, як належне виконання стандартів ринкової поведінки, управління конфліктом інтересів, справедливе поводження з клієнтами і виконання їх побажань [9, с. 101].

Термін Compliance в перекладі з англійської мови означає відповідність яким-небудь вимогам або нормам, зовнішнім і внутрішнім [5]. Поняття «компласнс» запозичено із Закону США «Про корупційну діяльність за кордоном» і подібних законів інших країн [4, с. 23]. Під цим терміном розуміють усі дії, які суб'єкти права зобов'язані здійснювати відповідно до вимог всього спектру чинного законодавства.

Волошенко А.В. [1, с.405] досліджує компласнс як превентивну систему методів боротьби з корупцією. Харитонов М. [7] розглядає поняття «компласнс» з трьох сторін (рис. 1):

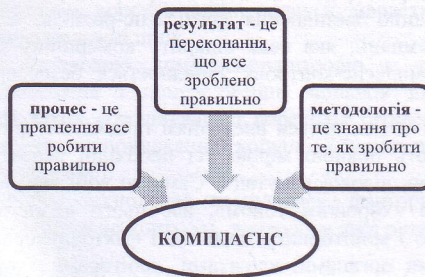

Рис. 1. Сутність поняття «компласнс» за Харитоновим М. [7]

Данилін О. розглядає компласнс як принцип ведення бізнесу факторинговою компанією відповідно до застосовного законодавства, правил, кодексів і стандартів, встановленої компетентної влади, професійних асоціацій і внутрішніх документів цієї організації [2].

Цюц'як А.Л. стверджує, що компласнс передбачає дотримання законів, дотримання етики ведення бізнесу та корпоративну компласнс-програму [8] і розглядає компласнс як процес управління компласнс-ризиком.

В Україні законодавчо закріплено поняття компласнс-ризик у банківській практиці, а саме Постановою НБУ № 98 від 28.03.2007р., де під компласнс-ризиком розуміється ризик юридичних санкцій, фінансових збитків або втрати репутації внаслідок невиконання установою вимог законодавства України, нормативно-правових актів, внутрішніх положень і правил, а також стандартів саморегулювальних організацій, що діяють у цій діяльності. Нездатність передбачати вплив неналежних дій працівників установи може призвести до негативного суспільного резонансу та завдати шкоди репутації установи, навіть якщо не було порушено вимог законодавства України [6].

За результатами досліджень наукових джерел вважаємо, що компласнс - це процес управління ризиками, спрямований на добровільну відповідність державному, міжнародному законодавству, а також нормам етики, прийнятим у сфері регульованих приватних відносин, і традиціям ділового обігу з метою підтримки належних правил і стандартів поведінки на ринку, а також закріплення іміджу факторингової компанії.

При цьому під комплаєнс-ризиками слід розуміти ризики упущеної вигоди (прибуток) або збитків внаслідок виникнення конфліктів інтересів та невідповідності дій співробітників внутрішнім і зовнішнім нормативним документам.

Комплаєнс-ризик включає: ризик застосування юридичних санкцій; застосування санкцій регулюючих органів; істотний фінансовий збиток; втрати репутації факторингової компанії.

Відповідно комплаєнс є набором конкретних технічних функцій, реалізація яких дозволяє управляти правовим, репутаційним і деякими операційними ризиками.

Ці ризики цілком істотні і можуть спричинити величезну кількість непримних наслідків, тому їм легше запобігти, ніж боротися з їх наслідками і збитком, завданим ними.

Процес управління комплаєнс-ризиками факторингової компанії передбачає організацію комплаєнс-контролю. Комплаєнс-контроль полягає в розробленні і впровадженні усередині факторингової компанії програм і стратегій, які, з одного боку, спрямовані на мінімізацію виникнення комплаєнс-ризиків, а з іншого є засобом позиціонування цієї компанії, яка веде відкриту комерційну діяльність, вільну від корупційних схем. Комплаєнс-контроль здійснюється безперервно та охоплює усі етапи бізнес-процесів.

Деякі організації обмежуються введенням правил внутрішнього контролю, які частенько не охоплюють повною мірою усі необхідні аспекти, що впливають на фінансовий стан і рівень ділової репутації. Саме по собі введення в практику таких правил є щонайменше «хорошим тоном», але цього недостатньо для здійснення повноцінного контролю і моніторингу діяльності факторингової компанії, а також її стосунків з державними органами, клієнтами, дебіторами і т. д. Існують компанії, менеджмент яких, розуміючи усю важливість і обов'язковість такого контролю, витрачає значні кошти на розробку політики і процедур, які, у свою чергу, утворюють фундамент для створення самодостатньої і ефективної системи управління комплаєнс-ризиками.

Слід зазначити, що в економічно розвинених країнах зустрічаються різні напрями комплаєнс-контролю:

- інвестиційний, який регулює проблеми «правильного» і «чесного» продажу інвестиційних продуктів;
- податковий, який регулює проблеми максимального дотримання податкового законодавства;
- клієнтський, який регулює проблеми справедливого ставлення до клієнтів (Treat Customer Fairly);
- кредитний, який регулює проблеми справедливого кредитування (Fair Lending Policy) і ін. [3].

Система управління ризиками включає дії, пов'язані з: «виявленням» - умінням ідентифікувати ризики; «попередженням» - контролем ризиків; «реагуванням» - умінням правильно реагувати і діяти в конкретних ситуаціях [3]. Метою будь-яких функцій «комплаєнс-контролю» є максимальне усунення можливостей виникнення будь-якого ризику або мінімізація його дії.

Комплаєнс-контроль передбачає:

- виявлення й оцінку комплаєнс-ризиків, пов'язаних з діяльністю факторингової компанії, і регулярну оцінку рівня таких ризиків;

- надання рекомендацій керівництву щодо дотримання чинних законів, правил і стандартів;
- розроблення письмових інструкцій персоналу компанії щодо належного дотримання законів, правил і стандартів, у тому числі законів про боротьбу з відмиванням грошей;
- оцінку відповідності внутрішніх процедур і операцій діючому законодавству;
- навчання персоналу факторингової компанії дотриманню законодавства, правил і стандартів.

Важливим інструментом комплаєнс-контролю є внутрішні правила, що встановлюють обмеження на вручення подарунків державним службовцем, правила прояву гостинності, процедури узгодження благодійних внесків і тому подібне. Особлива увага приділяється перевірці репутації ділових партнерів, дистриб'юторів, підрядників, посередників і агентів, які надають компаніям різні послуги. Такі процедури спрямовані на виявлення прихованих ризиків, коли корупційні дії маскуються під квазілегальні консультаційні послуги, маркетингові дослідження або понадміру завищені перепродажні ціни.

Також дієвою складовою комплаєнс-контролю є внутрішні перевірки і розслідування для виявлення і попередження випадків порушення бізнес-етики компанії. В результаті таких розслідувань і перевірок бізнес самостійно контролює себе, тим самим сприяючи викоріненню корупції і інших порушень, установлених корпоративних правил [1, с.406].

Отже, застосовуючи технологію комплаєнсу, факторингова компанія може організувати надійний комплаєнс-контроль, знижуючи свої ризики.

Перелік використаних джерел

1. Волошенко А.В. Комплаєнс-практика как превентивный метод борьбы с коррупцией / А.В. Волошенко // Актуальні проблеми економіки. - 2014. - № 7. - С. 405-413.
2. Данилин О. Комплаєнс-функція в сучасній організації: создание, структурирование и оценка [Електронний ресурс] / О. Данилин, Е. Пустовалова // Внутренний контроль в кредитной организации. - 2010. - № 3 (07) - Режим доступа: <http://www.int-comp.org/attachments/Danilin-Pustovalova-Compliance-Function.pdf>
3. Керимов В.Э. Организация управления рисками на основе системы «комплаєнс-контроля» [Електронний ресурс]. - Режим доступа: <http://elibrary.ru/download/15370614.pdf>
4. Климко Т.Ю. Корпоративний комплаєнс як превентивний захід боротьби з шахрайством / Т.Ю. Климко, О.О. Мельник // Економіка і Фінанси. Economics and Finance. - 2015. - № 6-7. - С.20-27.
5. Некрасова Т. А. К вопросу об организации антикоррупционного комплаєнса в коммерческих организациях [Електронний ресурс] / Т.А. Некрасова. - Режим доступа: <http://sdo.rea.ru/cde/conference/6/viewFiles.php>
6. Про схвалення Методичних рекомендацій щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України: постанова Правління Національного банку України від 28.03.2007 №98 [Електронний ресурс]. - Режим доступа: zakon.rada.gov.ua.
7. Харитонов М. Комплаєнс в России. Экзотика или необходимость? [Електронний ресурс] / М. Харитонов. - Режим доступа: <http://sdo.rea.ru/cde/conference/6/viewFiles.php>
8. Цюцяк А.Л. Впровадження системи комплаєнс-контролю у вітчизняну систему незалежного фінансового контролю та аудиту / А.Л.Цюцяк, І.Л.Цюцяк // Науково-інформаційний вісник «Економіка». - 2011. - № 3. - С.200-206.